

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Mint kora ősszel mindig, most is megélénkült bizottsági életünk. Tevékenységünk középpontjában a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság újjáalakítása áll.

A korábban meghirdetett ösztöndíjakról a Domus Kuratórium a napokban döntött, az őszi felhívásokat pedig hamarosan közzétesszük.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével** (polgári tagozat) tüntették ki **Tóth Károlyt**, a somorjai Fórum

Kisebbségkutató Intézet igazgatóját, az MTA köztestületének külső tagját.

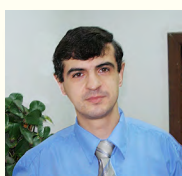
[Bővebben:](#)

Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült **Spenik Ottó** fizikusprofesszor, az Ukrán Tudományos Akadémia Ungvári

Elektronfizikai Kutatóintézetének igazgatója, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetést kapott **Cserniczkó István** nyelvész, a II. Rákóczi

Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektorhelyettese, az MTA köztestületének külső és az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

Magyar Termék Nagydíj Pályázat **Régiók Díja** 2014 elismerést kapott a kolozsvári **Sapientia**

Alapítvány és a **II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

A **Zahorán Csaba** történésszel, a Pozsonyi Magyar Intézet munkatársával készült

interjúban a **székelyföldi magyar-román együttéléstről** szóló kutatásairól olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

A kelet-európai gazdasági társaságok jogtörténetéről szóló kutatásról számol be **Veress Emőd**, a Sapientia

Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja egy interjúban **A Renner bírgyártól az újkapitalizmusig** címmel.

[Bővebben:](#)

Folytatják a tavaly elkezdett **régészeti feltárást** a Maros Megyei Múzeum munkatársai

Mikházán, az ókori Róma egykori határán álló katonai vár területén.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelent **Asztalos Lajos**, az MTA köztestületének külső tagja és **Papp Annamária Kolozsvár bombázása** című kötete.

[Bővebben:](#)

3. oldal

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójánál jelent meg az **Egyed Emese** által szerkesztett **Képes beszéd**. Színház és filmművészeti tanulmányok 2. című kötet. A szerkesztő az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Szabó Angéla** **Holt szezon. Katonaáldozataink** című kötete, amely az 1990-es évek délszláv háborúiról szól.

[Bővebben:](#)

A Szabadkai Városi Múzeum adta ki **A kultúra útjai – a szecesszió** elnevezésű tudományos tanácskozás anyagából készült tanulmánykötetet, amelyet **Ninkov K. Olga**, az MTA köztestületének külső tagja szerkesztett.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Kepéné Bihar Mária**, **Lendvai Kepe Zoltán** és **Tivadar Éva** **Hetés népi táplálkozása** című kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Erdélyi Múzeum** című tudományos folyóirat **2014/2.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** című folyóirat szeptemberi száma **(Kis)városaink** címmel.

[Bővebben:](#)

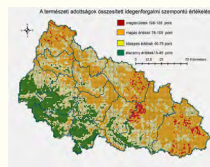
magyar
kronika

*A diaszpóra
magyar*

könyvgyűjteményeiről – köztük a tudományos állományokról – olvashatják a világhálón **Miska János** kanadai irodalomtörténésznek, az MTA köztestülete külső tagjának írását.

[Bővebben:](#)

Berghauer Sándornak, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi

Tanszéke docensének, az MTA köztestülete külső tagjának írását olvashatják a világhálón **Kárpátalja természeti adottságainak idegenforgalmi szempontú értékelése** címmel.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

10 éves a komáromi Selye János Egyetem. Szeptember 19-én a tanévnyitóval egybekötött ünnepségen köszöntik a jubileumot.

[Bővebben:](#)

4. oldal

katedra Újjáalakult a felvidéki **Katedra Társaság**. **Komzsik Attilát**, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem

Közép-Európai Karának dékánját, az MTA köztestületének külső tagját választották meg **elnöknek**.

[Bővebben:](#)

Óbudai
EGYETEM
Universitas Budensis

Kárpát-medencei Online Oktatási Centrum (K-MOOC) nyílt az Óbudai Egyetemen.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Fiatal történészek **a város többnyelvűségét szemléltető**, évszázados visszatekintésre vállalkozó **kiállítást**

szerveztek **Kolozsvár** főterén.

[Bővebben:](#)

Az **első világháború** kitörésének 100 éves évfordulója alkalmából rendeztek **történelmi**

tárlatot Erdély Nemzeti Történelmi Múzeumában **Kolozsváron**.

[Bővebben:](#)

Debrecenben tartották meg augusztus 20-24. között a **HUNGEO 2014. Magyar Földtudományi szakemberek**

XII. világtalálkozóját Magyar felfedezők és kutatók a természeti erőforrások hasznosításáért címmel.

[Bővebben:](#)

Erdélyi Múzeum-Múzeum (1814–2014): egykori és mai szerkesztőség címmel rendeztek kiállítást és beszélgetést

Kolozsváron a nagy múltú folyóiratról augusztus 21-én.

[Bővebben:](#)

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem két kutatója, **Felföldi Tamás** és **Máthé István** augusztus 24-29. között Szöulban

részt vett a 15. **Nemzetközi Mikrobiális Ökológiai Szimpóziumon**. A kutatók az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Augusztus 25–31. között tizenharmadik alkalommal rendezett **technikátörténelmi alkotótábort** az EME Műszaki

Tudományok Szakosztálya Torockón.

[Bővebben:](#)

Szeptember 2-4. között Miskolc-Lillafüreden rendezték meg a **VII. Magyar Földrajzi Konferenciát**. A plenáris

előadásokat három külhoni magyar szaktekintély (Erdélyből Benedek József

5. oldal

akadémikus és az MTA köztestületének két külső tagja, a Felvidékről Miklós László, Kárpátaljáról Molnár József) tartotta.

[Bővebben:](#)

Szeptember 4-6. között tartották meg Nagyváradon a harmadik *argumentor*

konferenciát Ten Years of Facebook címmel.

[Bővebben:](#)

universität
wien

A *Bécsi Egyetem* Földrajz és Regionális

Kutatások Tanszéke szeptember 11-én egynapos konferenciát szervezett

International Migration in South-East Europe: Trends, Data, Policies címmel.

[Bővebben:](#)

Csorba László történész, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója tartott előadást szeptember 11-én

Marosvásárhelyen *Nemzetiségek és nemzetiségi politika 1849–1918* címmel. Az előadás a Kós Károly Akadémia Alapítvány által korábban elkezdett A Kárpát-medence népei című előadás-sorozat első őszi rendezvénye.

[Bővebben:](#)

Szeptember 14-én „*Mintha szívemből folyt volna tova...*” címmel *Kabdebó Tamás*, Írországban élő

irodalomtörténész, az MTA köztestületének külső tagja tartott előadást Zürichben.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

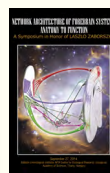

Bredár Gyula

nyelvészt, a prágai Károly Egyetem egykori magyar tanszékének

nyugalmazott tanárát köszöntötték *90. születésnapja* alkalmából.

[Bővebben:](#)

Záborszky László

agykutatónak, a Rutgers, The State University of New

Jersey professzorának, az MTA külső tagjának *tiszteletére* rendeznek *szimpóziumot* Tihanyban szeptember 27-én.

[Bővebben:](#)

Elhunyt Dégh Linda

néprajzkutató professzor, az Indiana Egyetem néprajz tanszékének, az Amerikai

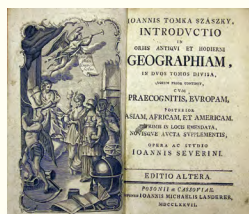
Néprajzi Társaságnak volt vezetője, több egyetem díszdoktora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

6. oldal

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

320 éve született a felvidéki Folkusfalván **Tomka-Szászky János földrajztanár**,

evangélikus lelkész, Bél Mátyás tanítványa és munkatársa. Elsőnek írta meg Magyarország középkori történeti földrajzát Anonymus alapján.

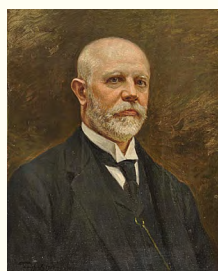
[Bővebben:](#)

280 évvel ezelőtt született a drávaszögi Bellyén **Mitterpacher Lajos természettudós**,

a mezőgazdaságtan első magyarországi egyetemi tanára, a pesti egyetem rektora, a bonni akadémia tagja.

[Bővebben:](#)

A hajdani Pozsony vármegyei Szárazfalun született 160 évvel ezelőtt **Bartoniek Géza fizikus**,

az Eötvös Collegium igazgatója.

[Bővebben:](#)

145 éve, a Gömör vármegyei Dobsinán született **Melzer Gusztáv krisztallográfus** egyetemi tanár.

[Bővebben:](#)

135 éve született a felvidéki Malacka nevű településen **Romsauer Lajos matematikus**, műegyetemi tanár, az Ábrázoló Geometriai Tanszék vezetője.

[Bővebben:](#)

125 esztendeje, Nagyszalontán látta meg a napvilágot **Kiss Ferenc orvos, anatómus**,

egyetemi tanár, a budapesti egyetem anatómiai intézetének igazgatója. Főként a vegetatív idegrendszer és az agy vér- és liquorkeringési kérdéseinek kutatásával foglalkozott.

[Bővebben:](#)

110 évvel ezelőtt született **Forró Magdolna fizikus**, az Illinois-beli orvosi egyetem professzora. A mágneses tér biológiai hatását kutatta.

[Bővebben:](#)

90 éves lenne **Jákai Szaniszló László**, magyar származású Széchenyi-díjas amerikai bencés **fizikus, tudomány-**

filozófus, teológus. Munkássága legfőképpen a tudomány és a keresztény hit összeegyeztethetőségének vizsgálatára irányult.

[Bővebben:](#)

7. oldal

Szintén 90 éves lenne a Kolozsváron született **Nyiredy Géza orvos**, tüdőgyógyász. Mintegy 60 tanulmányában a tüdőgümőkör bakteriológiájával, rákos megbetegedésekkel foglalkozott.

[Bővebben:](#)

90 éves lenne **Kisfaludy Lajos vegyészmérnök kutató-professzor**, akadémikus is, aki Sajógömörben született, s Állami díjat kapott a mellékvesék működését serkentő emberi hormon (ACTH) szintézisének kimunkálásáért.

[Bővebben:](#)

85 éves lenne a Brassóban született **Kiss Elemér matematikus**, egyetemi tanár, az MTA külső tagja. Legjelentősebb eredményei a Bolyai-kutatással kapcsolatosak.

[Bővebben:](#)**FELHÍVÁSOK**

A Vajdasági Magyar Tudományos Társaság a Magyar Tudományos Akadémia védnöksége alatt november 15-én Újvidéken, nemzetközi tudományos tanácskozás keretében emlékezik meg a Magyar Tudomány Napjáról. Az idei tanácskozás kerettémája: **Föld- és ingatlantulajdon, fenntartható mezőgazdasági fejlődés.**

[Bővebben:](#)Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

A The Bognár Family Hungarian Scholarship Fund HSF ösztöndíj kezelését átvette az Amerikai Magyar Koalíció.

[Bővebben:](#)Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

A Hungarian-American Enterprise Scholarship Fund - HAESF közel négyszáz tehetséges magyar számára szakmai gyakorlatokat, mester- vagy posztgraduális képzéseket támogat gazdasági és tudományos területen. A pályázat folyamatosan érvényes, a benyújtási határidő évente kétszer van, minden év októberében és áprilisában.

[Bővebben:](#)Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

A Fulbright Magyar-Amerikai Oktatási Csereprogram Bizottság oktatóknak és kutatóknak szóló ösztöndíjaira október 13-áig lehet pályázni.

[Bővebben:](#)

Már lehet regisztrálni az **Amerikai Magyar Orvosok Szövetségének** sorrendben 46., évi rendes **konferenciájára**, amelyet október 26-31. között rendeznek meg Sarasotában, Floridában.

[Bővebben:](#)

November 21-22. között az Erdélyi Múzeum-Egyesület

8. oldal

13. alkalommal szervezi meg **A Magyar Tudomány Napja Erdélyben** konferenciát, melynek célja az Erdélyben zajló kutatások legfrissebb eredményeinek számbavétele.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Természettudományi Szakosztálya A Magyar Tudomány Napja Erdélyben Fórumhoz kapcsolódva november 22-én megszervezi a hagyományos **Erdélyi természettudományi konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon, 15. alkalommal rendezi meg az Erdélyi Múzeum-Egyesület a **Műszaki tudományok ülészakát**, szintén A Magyar Tudomány Napja alkalmából.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2014/9. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Karádi Gábor

(Budapest, 1924. szeptember 12.)

*Az Amerikai Egyesült Államokban él,
a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Gábor M. Karádi was born in Budapest, on 12 September 1924. He graduated in railway construction as a lieutenant at the Bolyai János Military Engineering Academy in 1944. In 1944-47 he was a prisoner of war in the Soviet Union. He obtained a degree at the Faculty of Civil Engineering of the Technical University of Budapest in 1950. In 1954 he received a candidate's degree and in 1964 a doctor's degree in technical sciences. In 1950 he began working as an assistant at the Technical University of Budapest, where he worked together with professor Emil Mosonyi between 1951 and 1954. Then he worked in the field of water management until 1963, when he became associate professor at the University of Khartoum

Karádi Gábor 1924. szeptember 12-én született Budapesten. 1944-ben a Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémián vasútépítő hadnaggyá avatták. 1944-47-ben szovjet hadifogságban volt. 1950-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen építőmérnöki diplomát szerzett. 1954-ben a műszaki tudományok kandidátusa, majd 1964-ben doktora lett. 1950-ben tanársegédként kezdett dolgozni a Budapesti Műszaki Egyetemen, ahol 1951 és 1954 között Mosonyi Emil professzor munkatársa volt. 1963-ig a vízgazdálkodás területén dolgozott, majd docens lett a szudáni Khartoumi Egyetem Építőmérnöki és Építészeti Karán. 1966-ban az Amerikai Egyesült Államokba ment, egy tanévet töltött a Northwestern

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

in Sudan. In 1966 he left for the US and spent a year at the Northwestern University in Evanston then he became associate professor at the University of Wisconsin in Milwaukee, from 1968 he was professor and in 1975-93 head of department at the Faculty of Civil and Environmental Engineering, He retired in 1997, now he is professor emeritus.

With Sandor Csollany and Herbert C. Preul he established the International Water Resources Association (IWRA) in 1971. (IWRA is a non-profit, non-governmental, educational organisation. It provides a global, knowledge based forum for bridging disciplines and geographies by connecting professionals, students, individuals, corporations and institutions who are concerned with the sustainable use of the world's water resources.) In 1972-74 he was East-north Central director of the American Water Resources Association (AWRA) and he was member of the editorial board of its journal, the Water Resources Bulletin (since 1997 Journal of the American Water Resources Association – JAWRA). In 1989-91 he worked as senior councillor for the US Department of Energy. He is member of the American Society of Civil Engineers (ASCE) and honorary member of the Hungarian Hydrological Society and became honorary doctor of the Technical University of Budapest in 1989.

In 1962 he received the golden diploma of the Ministry of Construction of Hungary

Egyetemen, majd 1997-es nyugdíjba vonulásáig a Wisconsini Egyetemen oktatott, 1968-tól professzor, 1975 és 1993 között tanszékvezető volt, jelenleg professor emeritus.

1971-ben Csollány Sándorral és Herbert C. Preullal megalapították a Nemzetközi Vízgazdálkodási Társaságot (International Water Resources Association – IWRA). Az IWRA a fenntartható vízgazdálkodással foglalkozó szakemberek, hallgatók egyének, egyesületek és intézmények számára biztosít globális, tudás alapú fórumot. 1972-től 1974-ig az Amerikai Vízgazdálkodási Társaság (American Water Resources Association – AWRA) északkeleti területi igazgatója volt, és tagja a Water Resources Bulletin (1977 óta Journal of the American Water Resources Association – JAWRA) szerkesztő bizottságának. 1989-től 1991-ig az USA Energiaügyi Minisztériumának főtanácsadója volt. Örökös tagja az Amerikai Építőmérnökök Társaságának (American Society of Civil Engineers – ASCE), tiszteletbeli tagja a Magyar Hidrológiai Társaságnak, 1989 óta a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktora. 1962-ben megkapta az Építésügyi Minisztérium aranydiplomáját. 1989-ben Philip R. Howard-díjat kapott, amellyel a szivattyús vízenergia-tározás területén végzett munkásságát ismerték el. Az ASCE szivattyús tározók bizottságának tagjaként 1990-ben Rickey-érmeket kapott a szivattyús tározók tervezési szabályozásának

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

and in 1989 Phillip R. Hoffman Award, recognizing his contribution to the field of hydroelectric generation-pumped storage. He was member of the Hydropower Committee of the Energy Division of the ASCE when it was awarded the Rickey medal for the development of Hydropower design guidelines in 1990.

His main fields of research are hydrology, pumped storage development and its environmental effects, use of dredgings for landfill and water management.

He is the author and co-author of books, published several articles and papers and lectured at international conferences.

He was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Technical Sciences in 2001 and read his inaugural address Szennyezett területek feltárása és helyreállítása (Dredging and restoration of polluted areas) on 18 October, 2001.

Contact

University of Wisconsin
2552 West Wending Drive
Glendale, WI 53209
US

Tel.: 1 414 3524163
1 414-229-5422

E-mail: Karadigabor@aol.com
karadi@uwm.edu

(Hydropower design guidelines) kidolgozásáért.

Fő kutatási területe a hidrológia, a szivattyús tározók tervezése, a környezetvédelem, a szennyezett területek helyreállítása és a vízgazdálkodás.

Könyvek szerzője és társszerzője, számos tanulmánya jelent meg különböző szakfolyóiratokban, nemzetközi konferenciákon vett részt.

2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották, a Műszaki Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2001. október 18-án tartotta Szennyezett területek feltárása és helyreállítása címmel.

Kapcsolat

University of Wisconsin
2552 West Wending Drive
Glendale, WI 53209
USA

Tel.: 1 414 3524163
1 414-229-5422

E-mail: Karadigabor@aol.com
karadi@uwm.edu

